

ХАЙДУШКОТО ПРОСТРАНСТВО И ХАЙДУШКАТА "ГЕОГРАФИЯ" НА ПАНАЙОТ ХИТОВ ВЪВ ФОЛКЛОРНАТА ИСТОРИЯ НА СЛИВЕНСКО

Владимир Демирев

Основание за трактовката, предложена в заглавието, има и в спомените на П. Хитов, които независимо от авторската нагласа, но и точно заради нея, в известна степен се доближават до фолклорната история и като отношение към събития и личности, и като изказ, и като интерпретация. Освен това в тези спомени са факт немалко препратки към фолклорната история - песни и предания за хайдути и събития, свързани с тях.

С оглед на динамичното им взаимодействие, което е и целта на заявената тема, е необходимо да направя някои уточнения относно терминологичната същност и функционалните параметри на двата основни компонента - хайдушко пространство и фолклорна история в контекста на представата за пространство въобще и фолклорното знание като цяло.

Чрез термина ФОЛКЛОРНА ИСТОРИЯ се осмисля съхраняването и предаването на историческа информация със средствата на фолклорната традиция.¹ А това означава и чрез нейната ценностна система, която е изключителният определител на жизнеността на тази информация, свързана със събитие или личност. Като продукт на натрупания житейски опит на колектива, съхранените знания са "подредени" съобразно оценъчния критерий на този колектив, тъй като историческата информация не е само отражение на обективния исторически процес, а съдържание и функционален компонент на неговата култура.²

Фолклорната история е непрекъснато функционираща динамична система, която "информира" за състоянието на колектива на всяко ниво от развитието му, в нея е отразен цялостният му живот, тъй като всеки един значим момент се превръща в компонент на тази история с определено място и роля в нея.

Такъв значим факт от етническата история с трайно присъствие във фолклорната история е хайдутството. Информацията за него се осмисля в и чрез хайдушкия фолклор, в локалните и регионални варианти на неговите съставни - хайдушката песен и хайдушкото предание. В този смисъл и изцяло в контекста на съдържанието на термина фолклорна история би могло да се приеме като негов вариант хайдушка фолклорна история, а също и като система, чрез която често се възпроизвежда и информация от селищната история.

Пространството в хайдушкия фолклор е с конкретни измерения в неговото триединство - общоетническо, регионално и локално. Но паралелно с това е налице схващане с определена абстрактност, свързана с наследени митологични представи. Пространствената опозиция усвоено- неусвоено пространство е в тясна връ-